

Enligt sändlista

Bildande av Ekeby naturreservat i Gnesta kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1.1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn ska vara *Ekeby naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Ekeby naturreservat
Naturvårdsregister ID	2026949
Objektnummer (lst's egna)	04-02-141
Kommun	Gnesta
Socken	Frustuna
Lägesbeskrivning	Beläget ca 3 km sydväst om Gnesta samhälle
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Mellanbygden
Fastighetskartan	09796 (9H9g), 09786 (9H8g), 09787 (9H8h)
Areal	97,6 ha, varav land 96,8 ha Ca 89 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Frustuna-Ekeby 3:6 (Naturvårdsverket)
Nyttjanderätter/servitut	<u>Se bilaga 4 och 5</u>

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett område med värdefull naturskog med dess flora och fauna. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området, framför allt gamla träd av gran och tall, samt död ved av olika kvalitéer och exponering, ska finnas. Syftet är också att utveckla och stärka naturvärdena i delar av reservatet med yngre och likåldriga bestånd. I syftet ingår också att bevara ett för friluftslivet värdefullt naturområde.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. De naturliga störningsregimerna ska råda i området. Större delen av området lämnas orört för att utvecklas genom intern dynamik. Brand bibehålls som störningsfaktor genom naturvårdsbränning i delar av tallskogen. Andra naturvårdande åtgärder utförs i restaureringssyfte. Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla anordningar.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och den uppföljning som framgår av föreskrifterna enligt B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark eller vatten.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. Anläggande och underhåll av parkeringsplats och stig samt uppsättning av informationstavlor, enligt bilaga 1.2.
3. Naturvårdsbränning inom område på karta, bilaga 1.2.
4. Friställning av enstaka grova eller vidgreniga tallar samt naturvårdande avverkning i restaureringssyfte i yngre och homogena skogsbestånd, enligt bilaga 1.2.
5. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Eventuell igenläggning av diket som går från Stora Käringsjön genom reservatet.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Södermanlands län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av blåsippra (*Hepatica nobilis*) samt orkidéerna knärot (*Goodyera repens*) och jungfru Marie nycklar (*Dactylorhiza maculata*).

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

I Ekeby naturreservat är variationen av naturtyper stor med allt från fuktiga granskogar med höga botaniska värden till sumpområden, branter och lavklädda hållmarker med knotiga tallar. I norra delen av reservatet dominerar ca 140-årig granskog med mossklädda bergväggar och mycket död ved. På hållmarkerna i hela reservatet dominerar gammal tallskog. Där emellan finns en stor andel skog med gamla, grova tallar insprängda i medelålders granskog. Kärlväxter som bäckbrässa, trolldruva, grönpýrola, samt orkidéerna knärot och jungfru Marie nycklar växer i området. Lövträd förekommer sparsamt i form av asp, björk, sälg, al och rönn. I några äldre aspar kan man se bohål uthackade av spillkråka. Tjäder kan också påträffas, och ibland ses spelande tjädertuppar i närområdet. Spritt i området finns en hel del död ved i form av torrakor, högstubbar och lågor i olika nedbrytningsstadier. Vedsvampfloran är rik med bland annat tallticka, ullticka och vedticka. Mossfloran är också intressant med arter som exempelvis grön sköldmossa och långflikmossa.

Det övergripande målet för naturreservatets skötsel är att bevara områdets naturskog. Där naturvärdena är knutna till gammal gran utförs ingen skötsel. Delar av tallskogen kommer att naturvårdsbrännas. I yngre och likåldrig skog genomförs skötselåtgärder av engångskaraktär för att skapa variation i bestånden.

Ekeby naturreservat ligger i ett område med ett antal befintliga och blivande naturreservat, samt flera nyckelbiotoper, vilket stärker områdets bevarandevärden. I den länsvisa skogsstrategin ligger området inom värdetrakten Gnesta-Likstammens barrskogar som innehåller några för länet ovanligt stora värdekärnor. Dessa skogar är präglade av storskaliga störningar som vind, brand och vattenfluktuationer. Bevarandemålet för värdetrakten är att skydda och utveckla värdekärnorna som finns och förstärka dem genom hänsyn i omgivande produktionsskog. Man ska också vid behov kunna tillämpa naturvårdsbränning eller andra skötselmetoder för att gynna ett stort antal arter.

Närheten till Gnesta samhälle och omgivande bebyggelse gör att området är av stort intresse för friluftsliv och rekreation. Den norra delen av reservatet används framför allt som promenadstråk av de boende i närområdet.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden upptäcktes under Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 2001. Diskussioner med markägarna inleddes därefter i samband med avverkningsplaner i

området. År 2005 öppnades på Länsstyrelsen ett ärende om reservatsbildning och förhandlingarna inleddes. Mark har förvärvats från fyra olika fastigheter. Den slutliga fastighetsbildningen genomfördes under 2009. I samband med fastighetsbildningen har Lantmäteriet också genomfört en förrättning avseende den samfälliga vägen Frustuna-Ekeby ga:1.

Samråd har enligt 26 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, samt enligt 25 § nämnda förordning med Gnesta kommun.

Förslaget till beslut sändes den 1 juli 2011 på remiss till sakägare och andra berörda. Följande synpunkter inkom:

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot bildandet av Ekeby naturreservat.

Föreningen Södermanlands Ornitologer ser positivt på bildandet av naturreservatet och har inget att erinra.

Fastighetsägarna till Hållsta 5:2 och Hållsta 5:3 har tagit del av förslaget till beslut och framför några synpunkter som stämmer överens med skötselplanen för Ekeby naturreservat.

Naturvårdsverket avstyrker förslaget i delar, framförallt den planerade förvaltningsinriktningen och delar av syftet med reservatet.

Länsstyrelsen har därefter utvecklat och förtydligat syfte och skötselplan och haft underhandssamråd med Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen sände den 16 november 2011 ut ett omarbetat förslag på remiss. Följande synpunkter har därefter inkommit:

Gnesta kommun har inget att erinra mot bildandet av Ekeby naturreservat.

Föreningen Sörmlandsentomologerna har ingenting att erinra mot förslaget utan stödjer det i sin helhet.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med Gnesta kommuns översiktsplan från 2003.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

BESLUT

6(7)

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 5 § i förordningen (2007:1244) utreda föreskrifternas kostnadsrässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en konsekvensutredning då påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljödepartementet för prövning, såvåda Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Bo Könberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Göran Olsson, funktionschef Trine Haugset, samt naturvårdshandläggarna Bo Westman och Kristina Jiselmark deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Bo Könberg
Landshövding

Kristina Jiselmark
Naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1.1. Beslutslista
- 1.2. Beslutslista med skötsel
2. Skötselplan med bilagor
3. Karta från Lantmäteriet
4. Fastighetsutredning
5. Fastighetsförteckning

BESLUT

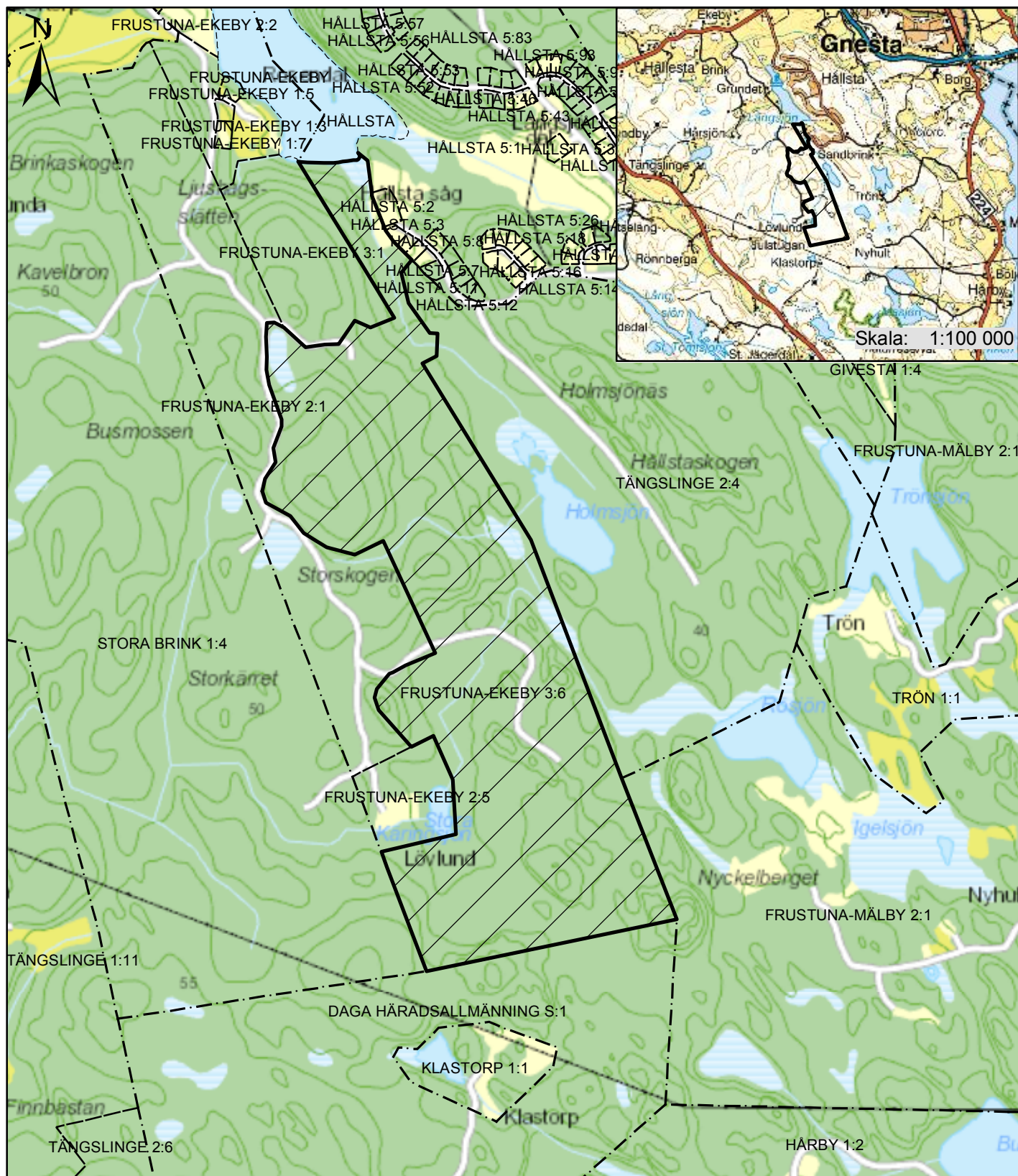
7(7)

Datum

Dnr

2011-12-19

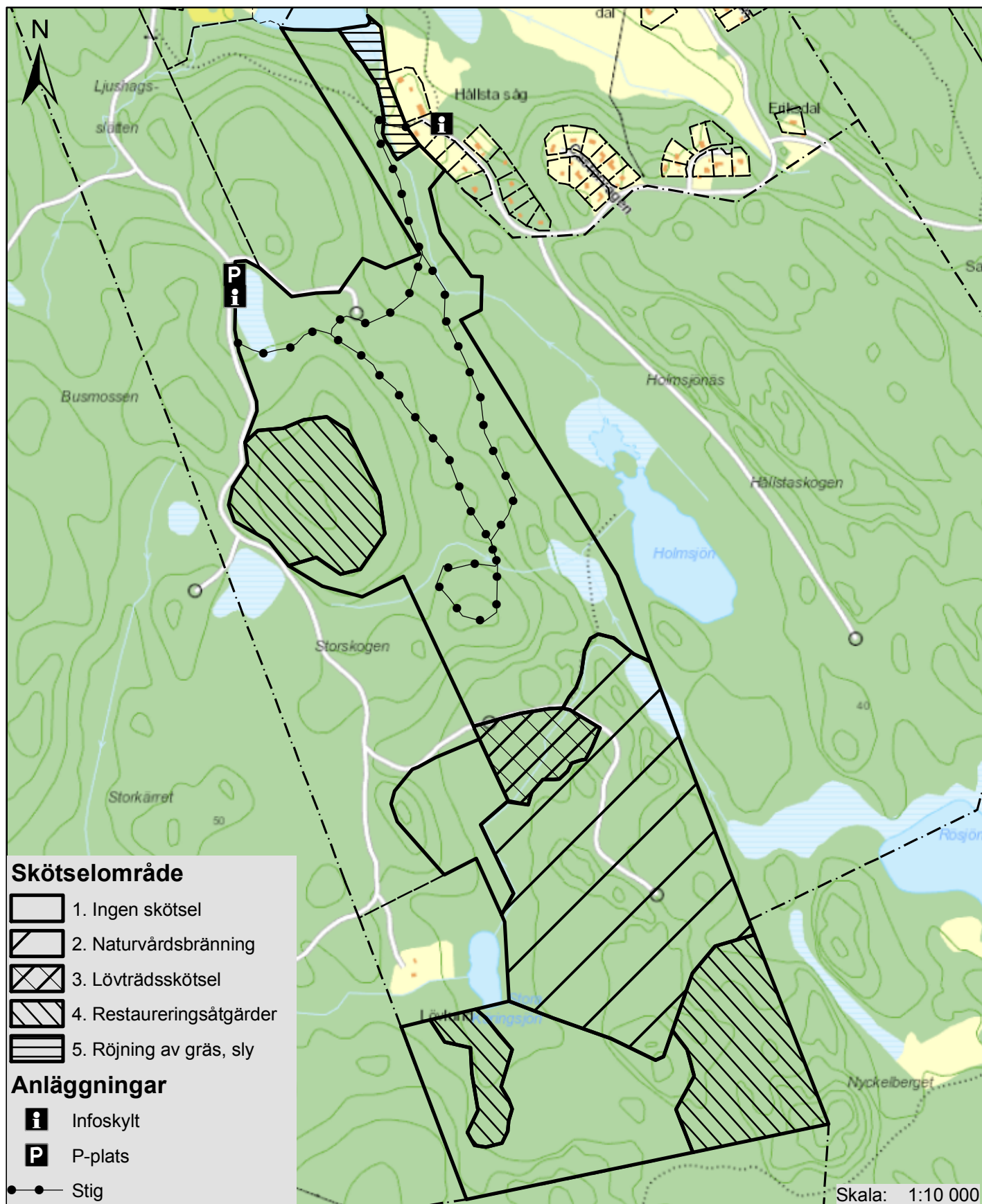
511-5593-2011

 Ekeby naturreservat

Skala: 1:15 000

0 125 250 500 Meter

Natur- och miljöenheten
Kristina Jiselmark
0155-26 40 00

Datum
2011-12-19

Dnr
511-5593-2011

Skötselplan för Ekeby naturreservat

Foto: Kristina Jiselmark

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
833 83 STRÖMSUND

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Naturreservatet är ca 98 ha stort och täcker ett varierande område med framför allt barrblandskog, granskog och tallskog. I reservatets nordöstra del dominerar granen, medan det i de södra delarna är hård konkurrens mellan äldre tallar och inväxande gran. På de högre belägna hållmarkerna, som finns spridda i reservatet, växer i första hand tallskog. Moss- och vedsvampfloran är på sina håll artrik.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 94 ha, varav 88,8 ha produktiv
Tallskog	Ca 27,2 ha
Granskog	Ca 18,8 ha
Barrblandskog	Ca 32,5 ha
Lövblandad barrskog	Ca 3,3 ha
Triviallövskog	Ca 0,3 ha
Barrsumpskog	Ca 1,8 ha
Ädellövskog	Ca 0,3 ha
Hygge/Brandfält	Ca 4,6 ha
- Våtmark	Ca 0,5 ha
- Sjöar och vattendrag	Ca 0,7 ha
- Exploaterad mark	Ca 0,1 ha
- Övrig öppen mark	Ca 0,4 ha
- Impediment	Ca 7,1 ha
- TOTALT	Ca 97,6 ha

Natura 2000 – naturtyper

- Västlig taiga (9010)** – 42 ha
- Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) – 0,7 ha

Natura 2000 – arter

- Tjäder, spillkråka, grön sköldmossa

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Tallskog, granskog
- Strukturer (landskapselement)	- Gamla och grova träd, död ved, lodytor
- Växt- och djursamhällen	- Mossor, lavar, svampar, fåglar, kärlväxter
- Arter	- Tjäder, grön sköldmossa, knärot, brandticka, lunglav
- Friluftsliv	- Strövområde, naturupplevelse

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

** Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

Naturgeografiska förhållanden

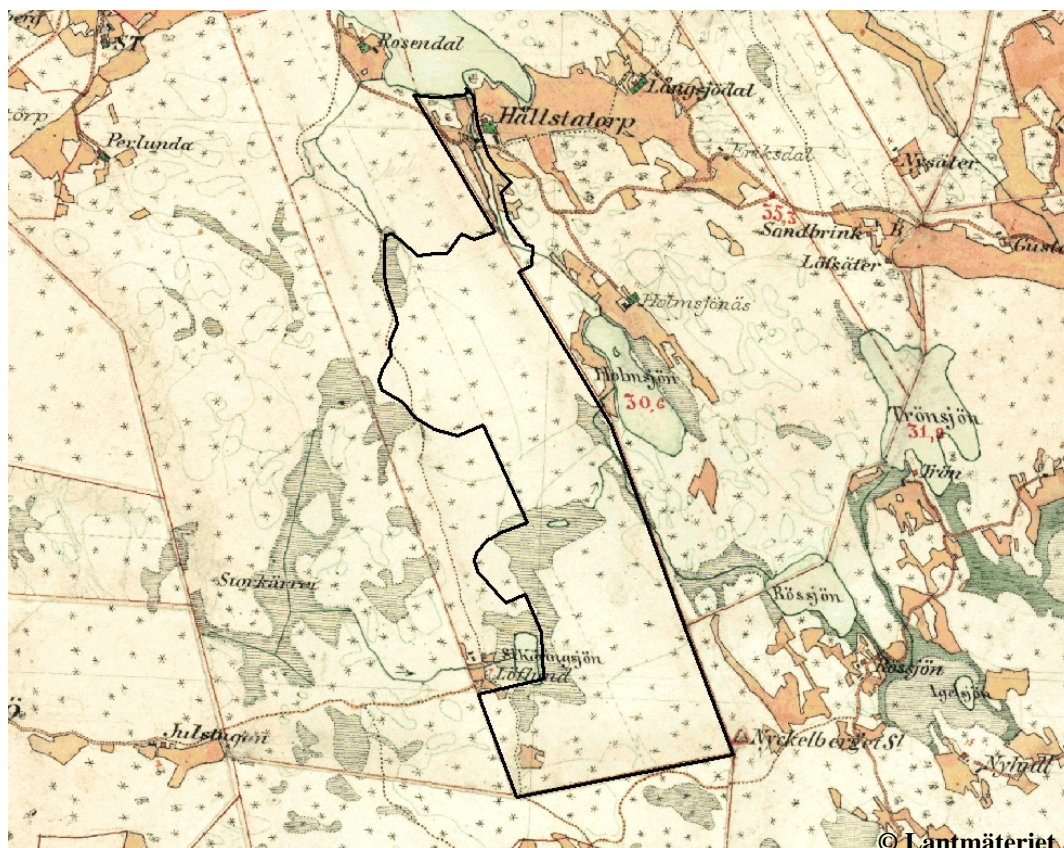
Stora delar av området består till större delen av relativt flack skogsterräng med mindre nivåskillnader. Spritt i området finns dock flera hållmarker med brantare partier och dramatiska urbergsklippor. Mellan bergspartierna finns mer produktiv mark i form av sandig morän, glacial lera och torv insprängd.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området runt torpet Lövlund har troligen varit bebott sedan långt tillbaka i tiden, då man har hittat en tjocknackig stenyx med hålegg på platsen. Det är dock oklart hur gammal yxan är.

Storskifteskartan från 1781 visar att området som nu består av ett dike som korsar stickvägen i mitten av reservatet, tidigare varit Lilla Käringsjön med omgivande moss- och starrvall. På häradskartan (fig. 1) är det fortfarande ett våtmarksområde, men på den ekonomiska kartan från 1950-talet har det övergått till att vara diken och öppen mark (åker eller äng). Dessa öppna marker, även åkern som syns på häradskartan i reservatets sydvästra del, är numera skogbevuxna. På storskifteskartan framgår också att det pågick ett visst mulbete i området på 1700-talet, men att detta var "nödortfigt". Nere i sydöstra hörnet av det nuvarande reservatet fanns vid samma tid ängsbackar och kärrmark i ett bergigt område med gran- och tallskog.

Skogsbruket i området har varit av begränsad omfattning och vissa delar av skogen har inte brukats på många år.

Figur 1. Utsnitt ur häradskartan från förra sekelskiftet med gränsen för Ekeby naturreservat inritad.

Biologiska bevarandevärden

I Ekeby naturreservat är variationen av naturtyper stor med allt från fuktiga granskogar med höga botaniska värden till sumpområden, branter och lavklädda hållmarker med knotiga tallar. I norra delen av reservatet dominerar ca 140-årig granskog med mossklädda bergväggar och mycket död ved. På hållmarkerna i hela reservatet dominerar gammal tallskog. Där emellan finns en stor andel skog med gamla, grova tallar insprängda i medelålders granskog. Kärleväxter som bäckbräsa, trolldruva, grönpýrola, samt orkidéerna knärot och jungfru Marie nycklar växer i området. Lövträd förekommer sparsamt i form av asp, björk, sälg, al och rönn. I några äldre aspar kan man se bohål uthackade av spillkråka och även spår av asppraktbagge. Tjäder kan också påträffas, och ibland ses spelande tjädertuppar i närområdet. I reservatet finns två nyckelbiotoper.

Spritt i området finns en hel del död ved i form av torrakor, högstubbar och lågor i olika nedbrytningsstadier. De flesta av de sällsynta arter som hittats i området är knutna till granskogen i den norra nyckelbiotopen, även om man också funnit enstaka arter på asp och tall. Vedsvampfloran är rik med bland annat tallticka, ullticka och vedticka. Talltickan är klassificerad som "nära hotad" i rödlistan och bedöms ha minskat som följd av kortare omloppstider i skogsbruket och att gamla tallar och tallskogar avverkas. Fruktkroppar visar sig först på tallar som är 100-150 år eller äldre. Gamla tallar med förutsättningar för tallticka är mycket ovanliga i produktionsskog. Ett intressant fynd av vedsvampen brandticka gjordes under 2011 i naturreservatet. Brandticka är en svampart som i rödlistan betecknas som "sårbar", och lever i fuktiga granskogar som under lång tid varit orörda. ArtDatabanken anser att samtliga platser där arten hittats, och där möjligheterna för den att leva vidare är goda, bör undantas från skogsbruk. Mossfloran innefattar arter som exempelvis grön sköldmossa och långflikmossa. Grön sköldmossa omfattas av EU:s habitatdirektiv och finns både med på den europeiska rödlistan och i Bernkonventionens bilagor över arter som behöver skydd.

Naturligt så är störning i form av brand en viktig ekologisk process och en viktig del av dynamiken i skogslandskapet. Tallen är ett trädslag som genom sin tjocka bark och högt ansatta krona är anpassad till bränder. För att kunna föryngras sig behöver tallen en kraftig störning, så att ljus kommer ner till marken, som till exempel en storm eller brand. Efter den moderna brandbekämpningens början under 1800-talets andra hälft har antalet skogsbränder minskat drastiskt, vilket är en av de stora ekologiska förändringarna i skogen under 1900-talet. Skogarna i sydöstra Sverige hade förr ett brandintervall på 20-50 år (Skogssällskapet, 2011). Eftersom brand i princip saknas helt i dag i skogen har granen en stor konkurrensfördel i många områden. I reservatet kommer därför naturvårdsbränning att vara en prioriterad skötselåtgärd där det växer gamla tallar som är trängda av yngre gran. Detta dels för att de gamla tallarna ska kunna bli ännu äldre, och dels för att föryngring ska kunna ske. Tallar som överlever brand kan utveckla så kallade brandljud på stammen. Detta är skador i stam och bark som bildas av hettan från elden. Flera år efteråt faller barken av och veden exponeras. Under själva läkningen bildar tallen rikligt med kåda och skadan vallas efter hand över med ny bark. Dessa träd blir impregnerade med kåda, vilket kan ge bättre motståndskraft mot insektsangrepp och göra att de uppnår betydligt högre ålder än om de inte utsatts för brand. Brandljud är viktiga substrat för en del sällsynta insekter, svampar och lavar. Efter en brand är det lövträden som kommer först tillbaka och bildar en så kallad lövbränna. Sådana lövsuccessioner brukar starta med trädslagen asp, björk och sälg, och i fuktsvackor al. Lövträdsskiktet blir oftast likåldrigt, men enstaka äldre

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

överståndare av tall eller lövträd brukar finnas, beroende på hur intensiv branden varit. Dessa lövbrännor blir ofta viktiga miljöer för ett antal insekter och fåglar, särskilt hackspettar.

I granskogar, som den i reservatets norra del, är ekologin helt annorlunda än i tallskogar. Granen är anpassad till att växa upp inne i slutan skog och har hög skuggtolerans. Processerna i gammal granskog pågår även utan yttre störningar, med så kallad intern dynamik. Detta innebär att gamla träd faller, förmultnar och ger luckor för nya träd att växa upp i, vilket ger en olikåldrig skog med stora mängder död ved. Sådana miljöer har relativt stabila fuktighets- och ljusförhållanden, vilket gynnar många störningskänsliga arter. Gamla granskogar som inte brukas, utvecklar ett stort antal strukturer och en variation som är viktig för den biologiska mångfalden.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter samt Natura 2000 – arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. (VU) = sårbar, (NT) = missgynnad. (S) = signalart enligt Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ Signalart/Natura-art	Notering (förekomst, lokal m m)
Kärlväxter			
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT/S	Enstaka-sparsam
Gullpudra	<i>Chrysosplenium alternifoli</i>	S	”
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S	”
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	S	”
Bäckbräsma	<i>Cardamine amara</i>	S	”
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S	”
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	S	”
Trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S	”
Skogsbräsma	<i>Cardamine flexuosa</i>	S	Tämligen allmän
Mossor			
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S/N2000	Enstaka-sparsam
Källpraktmossa	<i>Pseudotryum cinclidioides</i>	S	”
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S	”
Asphättemossa	<i>Orthotrichum gymnostomum</i>		”
Lavar			
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT/S	Enstaka-sparsam
Glansfläck	<i>Arthonia spadicea</i>	S	”
Skriftlav	<i>Graphis scripta</i>		”
Kattfotslav	<i>Arthonia leucopellea</i>	S	
Gammelgranlav	<i>Lecanactis abietina</i>		Allmän-riklig
Svampar			
Koppartaggschamp	<i>Sarcodon lundellii</i>	VU/S	
Brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	VU/S	Enstaka-sparsam
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT/S	”
Sydlig kantmusseron	<i>Tricholoma sejunctum</i>	NT	”
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT/S	
Gultoppig fingerschamp	<i>Ramaria testaceoflava</i>	NT	
Skarp dropptaggschamp	<i>Hydrellum peckii</i>	S	
Rödgul trumpetschamp	<i>Cantharellus lutescens</i>	S	
Sotriska	<i>Lactarius lignyotus</i>	S	
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	S	Enstaka-sparsam
Barkticka	<i>Oxyporus corticola</i>	S	”
Insekter			
Asppraktbagge	<i>Poecilonota variolosa</i>	NT/S	
Vågbandad barkbock	<i>Semanotus undatus</i>	S	I södra nyckelbiotopen

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

Fåglar			
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	N2000	Enstaka-sparsam
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	N2000	”

Värden för friluftsliv

Närheten till Gnesta samhälle och omgivande bebyggelse gör att området är av stort intresse för friluftsliv och rekreation. Den norra delen av reservatet används framför allt som promenadstråk av de boende i närområdet. Ekeby är ett spännande strövområde med delvis gammal, naturskogsartad skog. Områden med gammal skog är generellt viktiga för att öka kunskapen om naturen, biologisk mångfald och utrotningshotade arter. Naturreservatet är lättillgängligt och nås bäst till fots från Hållsta såg i nordost eller med bil till parkeringen som kommer att anläggas i reservatets nordvästra hörn.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Det övergripande målet för naturreservatets skötsel är att bevara områdets naturskog. Där naturvärdena är knutna till gammal gran utförs ingen skötsel. Delar av tallskogen kommer att naturvårdsbrännas, och om detta inte blir möjligt kommer i stället tallar att friställas för att få en ökad livslängd. Möjligheterna att återskapa en naturlig hydrologi längs diket som går från Stora Käringsjön utreds och genomförs om möjligt. I yngre och likåldrig skog genomförs skötselåtgärder av engångskaraktär för att skapa variation i bestånden, även om dessa åtgärder har lägre prioritet.

Naturreservatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område. För karta över skötselområden och friluftslivsanordningar, se bilaga 2.1 och 2.2.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Tjädern är en art som förekommer sporadiskt i delar av reservatet och ibland ses spelande tjädertuppar i närområdet. Tjädern är vår största skogsfågel och den föredrar gammal barrblandskog med stort inslag (30-70%) av tall. Under parningstiden uppsöker de gärna tallhällmarker med lagom täthet på träd- och buskskikt. I dagsläget bedöms att inga åtgärder behöver utföras för tjädernas skull, men lämpliga delar i området bör hållas under uppsikt.

Skötselområde 1: Barrskog utan skötsel (ca 55 ha)

Beskrivning

Delområdet i norr och nordost består av ca 140-årig barrblandskog där granen dominerar i lägre och fuktiga partier. På de högre belägna hällmarkerna dominerar tallen. Förekomsten av död ved i form av lågor och torrakor är god och 16 ha av norra delområdet består av nyckelbiotop. Förutom gran och tall finns även enstaka träd av al, asp, björk, sälg, rönn, hassel och en. Genom området löper flera bergbranter omväxlande med mindre vattenflöden i botten av dalsänkor.

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

I det södra delområdet dominerar ca 100-årig granskog med ett visst tallinslag. I sydväst är skogen äldre, runt 130 år, och består av lika delar tall och gran. I sydost ingår en del av en nyckelbiotop med barrblandskog som växer delvis på hållmark. I nyckelbiotopen växer lunglav.

Bevarandemål

Området präglas av gammal och flerskiktad barrskog där naturliga processer leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader. Omvälvande störningar i form av stormfällning eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Området har en naturlig hydrologi. Arealen naturskog ska vara 55 ha.

Skötselåtgärder

Ingen skötsel. Små delar av området kan dock fungera som buffertzon och avgränsning vid bränning i skötselområde 2. Inför detta blöts gränserna till området upp för att minska riskerna för spridning. Eventuellt kan också mineraljordsträngar användas som spridningsbarriär.

Skötselområde 2: Barrskog med naturvårdsbränning (ca 23 ha)

Beskrivning

Området består av tallskog på de högre belägna hållmarkerna och granskog dominerande i lägre och fuktiga partier. Där emellan finns en stor andel skog med gamla, grova tallar insprängda i medelålders granskog. Dessa tallar är hårt trängda av gran genom avsaknad av störning. Inslag av lövträd finns i form av asp, björk, al och rönn. I flera gamla aspar syns uthackade bohål. Sparsamt med död ved finns som lågor, torrakor och högstubbar. Längs områdets nordvästra kant finns ett dike omgivet ca 60-årig barrskog. Öster om Stora Käringsjön har en storm fällt ett stråk med skog, vilket bidrar med en stor mängd död ved. En del av en nyckelbiotop ingår i södra delen av skötselområdet.

Bevarandemål

Området domineras av tallskog med höga naturvärden och ett stort inslag av gamla tallar. Skogens struktur och sammansättning är tydligt påverkad av brand och branden har en roll i områdets utveckling. I perioder efter brand, bränning eller skötselåtgärder, är områden öppna och präglas av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig. Området har en naturlig hydrologi. Arealen naturskog ska vara 23 ha.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning prioriteras som skötselåtgärd. Hur den i detalj ska genomföras kommer att beskrivas i en separat plan som utarbetas inför bränningen. Äldre granar, refugiemiljöer och lövträd med naturvärden, exempelvis bohål, skyddas i möjligaste mån vid brand.

Återkommande bränningar genomförs med ett intervall som avgörs efter uppföljning och utvärdering av den första bränningen. Om bränning inte går att genomföra bör som en engångsåtgärd friställning av 30-40 tallar utföras i skötselområdets centrala delar, liksom mindre åtgärder för att öka mängden död ved. Dessa restaureringsåtgärder utförs för att tallarnas livslängd ska öka, för att skapa variation i ett ganska homogent bestånd och för att området på lång sikt ska utvecklas till naturskog.

Möjligheterna att återskapa hydrologin genom igenläggning av diket som går från Stora Käringsjön bör utredas och därefter om möjligt genomföras. På äldre kartor syns att det tidigare varit var en mindre våtmark där diket i dag finns. En naturlig hydrologi i skötselområdet skulle förmodligen medföra att många träd i de likåldriga bestånden längs diket inte överlever, vilket ger en ökad mängd död ved och troligen också lövträd som kommer upp i luckorna.

Skötselområde 3: Hygge med lövträdsskötsel (ca 3 ha)

Beskrivning

Området består av ett hygge som ligger längs stickvägen som kommer in från väster i mitten av reservatet. Hygget genomkorsas av ett dike och har till viss del karaktären av en lövbränna, med flertalet lämnade torrakor av framför allt gran. Lövsly, till större delen av björk, har kommit upp och området kan så småningom ge ett bra tillskott på lövträd, vilket kan gynna insekter som exempelvis asppraktbagge och flera fågelarter.

Bevarandemål

Området består av 3 ha olikåldrig skog med en krontäckning på minst 75 % lövträd. Gamla träd och död ved förekommer rikligt. Området har en naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

Möjligheterna att återskapa hydrologin genom igenläggning av diket som går från Stora Käringsjön bör utredas och därefter om möjligt genomföras. På äldre kartor syns att det tidigare varit var en mindre våtmark där diket i dag finns. En naturlig hydrologi i skötselområdet skulle troligen förhindra granuppslag på hygget och få lövskogen att utvecklas på ett naturligt sätt.

Om uppslaget av gran blir stort kan röjning av engångskaraktär bli aktuell för att få en lövdominerad skog. Södra delen av skötselområdet fram till diket kan fungera som buffertzon och avgränsning vid bränning i skötselområde 2.

Skötselområde 4: Skogsmark med begränsad skötsel (ca 9 ha)

Beskrivning

Delområdet i nordväst består av hållmarker bevuxna med tall, i vissa delar uppåt 130 år gamla. Täta, likåldriga bestånd med yngre tall ingår också.

I sydväst består delområdet av en 60-årig tallplantering med ett visst lövinslag och i sydost av tall- och granplanteringar i 55-65-årsåldern. Planteringarna är homogena och på sina håll mycket täta.

Bevarandemål

Området består av 9 ha olikåldrig barrskog där död ved finns både som stående och liggande i olika nedbrytningsstadier. Gamla träd är vanligt förekommande.

Skötselåtgärder

För en större variation i likåldriga och homogena bestånd kan restaureringsåtgärder av engångskaraktär utföras för att skapa luckor och död ved. Enskilda träd kan samtidigt gynnas för att få individer som blir gamla och grova. Delområdet i sydost kan fungera som buffertzon och avgränsning vid bränning i skötselområde 2.

Datum

2011-12-19

Dnr

511-5593-2011

Skötselområde 5: Fd åkermark och del av bäck (ca 1 ha)*Beskrivning*

Området består av före detta åkermark som gränsar till tomterna vid Hållsta såg, samt ett område runt bäckmynningen till Långsjön. Bäckens leder från Holmsjöns norra del och har en mittsträcka som består av en ca 250 meter lång damm. Mot Långsjön har mycket lövsly vuxit upp de senaste åren.

Bevarandemål

Lövträden dominerar längs vattendraget och död ved förekommer både i och utanför vattnet. Viss del av åkermarken är öppen och utan träd- och buskvegetation.

Skötselåtgärder

Vid behov kan viss röjning av smågranar, lövsly och gräs utföras.

Friluftsliv*Beskrivning*

En stig på ca 2,4 km kommer att märkas upp i norra delen och en parkeringsplats anläggs i reservatets nordvästra hörn. Informationsskyltar kommer att placeras vid parkeringen samt vid Hållsta sågs vändzon. En vägvisningsskylt sätts upp ute vid vägen som går åt sydväst från Gnesta, där man svänger av söderut för att komma till reservatets parkeringsplats. En mindre vägvisning sätts också upp vid Hållsta såg, så att besökare från det hållet kommer in på rätt stig. Denna bör placeras så att den syns från informationsskylten som sätts vid vändzonen.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området är i gott skick. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick.

Skötselåtgärder

Markering av områdets gränser. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar och vägvisning. Anläggning av stig och parkeringsplats. För placeringar av anordningar se bilaga 2.2.

Jakt

Jakten regleras ej i reservatsbeslutet.

Uppföljning**Uppföljning av skötselåtgärder**

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av föreskrifter och skötselplan.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje styrande dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd m.m.	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Gränsmarkeringar	Inom 1 år	Reservatets gränser	1
Informationsskyltar	Inom 5 år	Se bilaga 2.2	1
Parkeringsplats	Inom 5 år	Se bilaga 2.2	1
Vägvisning	Inom 5 år	Se bilaga 2.2	1
Anläggning av stig	Inom 5 år	Se bilaga 2.2	1
Utredning om naturvårdsbränning är möjligt	Inom 10 år	Skötselområde 2	1
Naturvårdsbränning	Inom 10 år	Skötselområde 2	1
Ev. friställning av tallar och skapande av död ved	Inom 10 år	Skötselområde 2	1
Åtgärder av engångskaraktär för att skapa variation	Inom 10 år	Skötselområde 4	2
Röjning av engångskaraktär av gran	Vid behov	Skötselområde 3	2
Utredning och ev. återställning av hydrologin	Inom 10 år	Skötselområde 2, 3	2
Röjning av gran, lövsly, gräs	Vid behov	Skötselområde 5	3
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Skötselområde 2-5	1
Uppföljning av bevarandemål	Tavlor och stig varje år. Övriga mål vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

Ahnlund, H. & Lindhe, A. *Hotade vedinsekter i barrskogslandskapet – några synpunkter utifrån studier av sörmländska brandfält, hållmarker och hyggen*. Entomologisk tidskrift vol. 113, 4/1992.

Artdatabanken, Artportalen <<http://www.artportalen.se>>

Artdatabanken, SLU. *Artfaktablad om brandticka*. <http://www.artfakta.se/Artfaktablad/Pycnoporellus_Fulgens_1339.pdf> 2010-02-27

Artdatabanken, SLU. *Artfaktablad om grön sköldmossa*. <http://www.artfakta.se/Artfaktablad/Buxbaumia_Viridis_210.pdf> 2010-12-07

Artdatabanken, SLU. <<http://www.artportalen.se>>

Ekonomiska kartan över Sverige. Kartblad 09796 (9H9g), 09786 (9H8g), 09787 (9H8h).

Gärdenfors, U. ed. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. 2010.

Häradskarta. Kartlagd åren 1898-99.

Jägareförbundet. *Artpresentationer – tjäder*. <<http://www.jagareforbundet.se/Viltet/ViltVetande/Artpresentationer/Tjader/>>

Lantmäterimyndigheten Södermanlands län. *Fastighetsutredning Ekeby naturreservat*. 2009.

Lantmäteriverket. Frustuna socken. *Storskifteskarta*. 1781.

Datum

Dnr

2011-12-19

511-5593-2011

Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Värna Vårda Visa – ett program för en bättre förvaltning och nyttjande av naturskyddade områden i Södermanlands län 2012-2016*. Remissversion 2011-10-20.

Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Naturvärdesbeskrivning Ekeby*. 2005.

Länsstyrelsen i Södermanlands län och Skogsstyrelsen. 2006. *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*. Rapport nr 2006:7. Arkitektkopia/Nyköping.

Naturvårdsverket. *Naturvårdsbränning – Vägledning för brand och bränning i skyddad skog*. Rapport 5438. 2005.

Nordiska ministerrådet. *Naturgeografisk regionindelning av Norden*. NU-serien B 1977:34.

Riksantikvarieämbetet. Fornsök. <<http://www.raa.se/cms/fornsok/start.html>> 2011-06-01.

Skogsstyrelsen. *Nyckelbiotopsinventeringen*. 2001.

Skogssällskapet, Niklasson, M., *Brandhistorik i sydöstra Sverige*. Projekt Eldskäl. Länsstyrelsens meddelandeserie 2011:14. 2011.

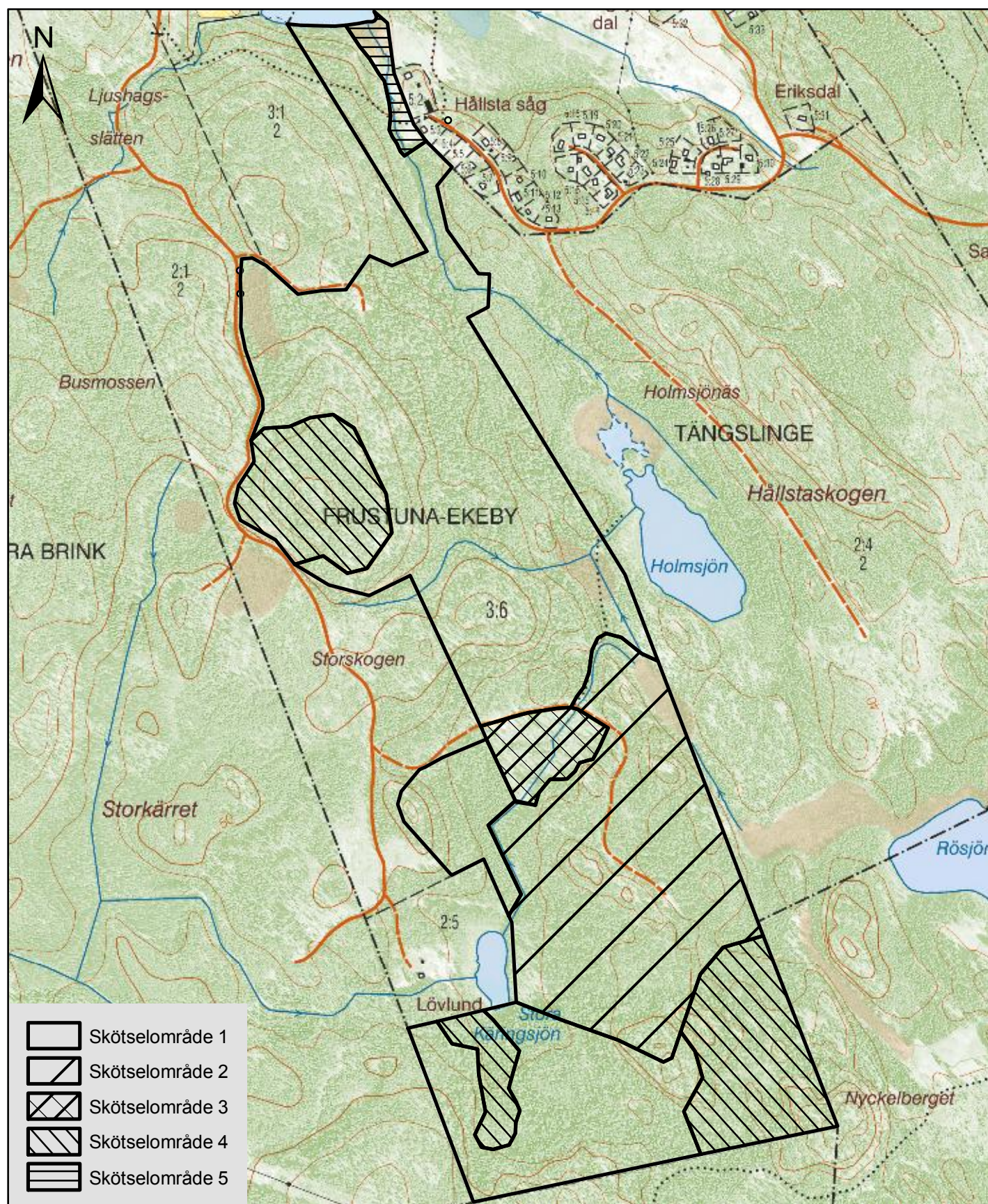
Sveriges Geologiska undersökning. *Jordartskartan 09hno*. Digital utgåva. 1986.

Sveriges Geologiska undersökning. *Berggrundskartan*. Digital utgåva.

Bilagor

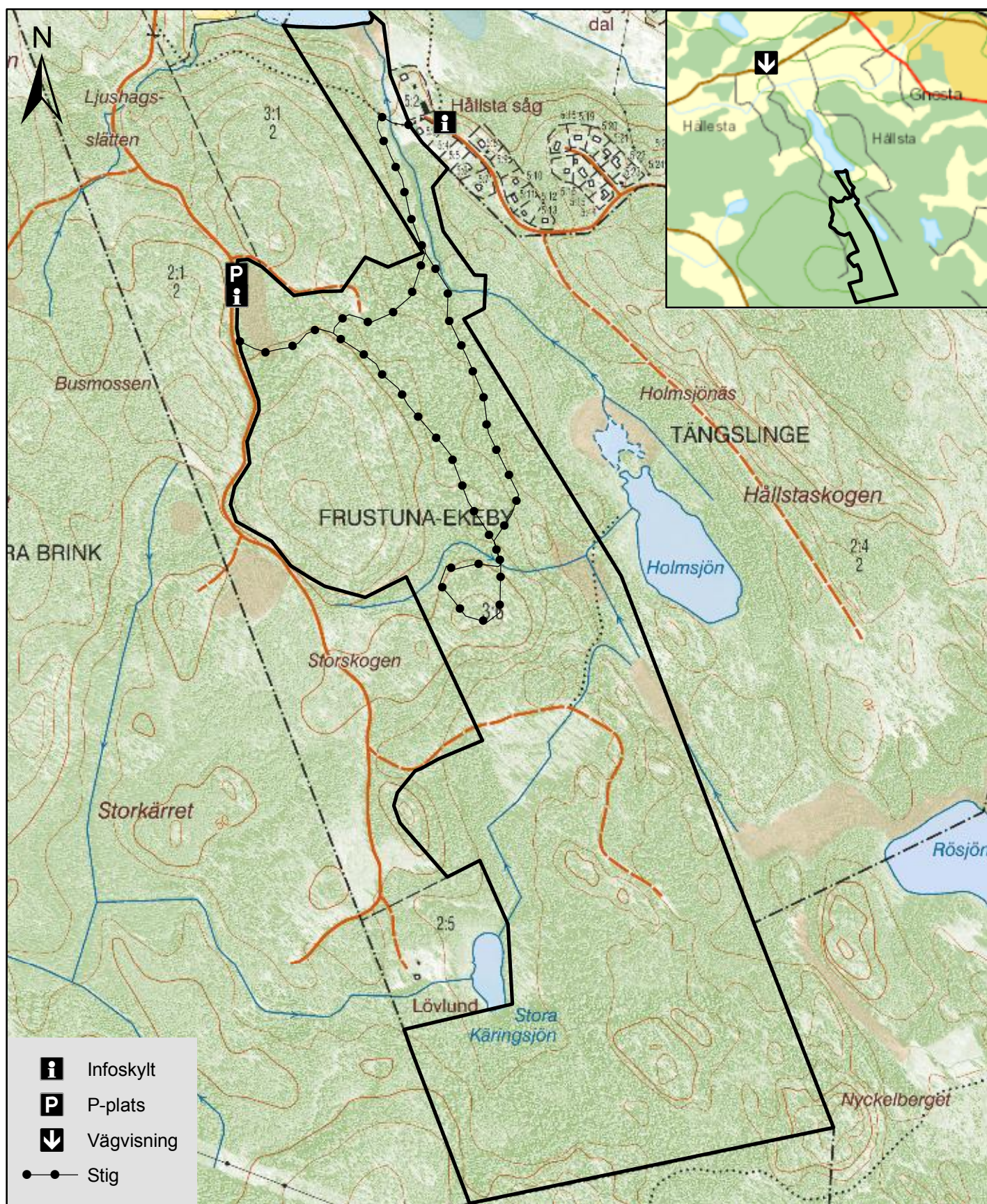
2.1. Skötselområdeskarta

2.2. Friluftslivskarta

Skala: 1:10 000

0 125 250 500 Meter

Skala: 1:10 000

0 125 250 500 Meter